

ПРОТОКОЛ № 5
відкритого засідання Ради з питань внутрішньо переміщених осіб
при Київській міській військовій адміністрації

м. Київ

26.03.2024

Початок засідання: 12:30

Місце проведення засідання: м. Київ, вул. Князів Острозьких, 2 (Освіторія-Хаб)

Запрошені:

- Дмитро ЛУБІНЕЦЬ, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;
- Шереф МАЛКОЧ, Головний Омбудсман Турецької Республіки;
- Максим ТКАЧЕНКО, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин, народний депутат України;
- Олексій БРУСЛИК, заступник Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій та цифровізації;
- Марина ХОНДА, заступник голови Київської міської військової адміністрації з питань здійснення самоврядних повноважень;
- Олена ТИШКЕВИЧ, радниця з правових питань Агентства ООН у справах біженців;
- Борис РАБОТНИК, директор Департаменту будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської військової адміністрації);
- Антон КРАСОВ, координатор з питань соціального житла Благодійної організації «Благодійний фонд «Стабілізуєш Суппорт Сервісез»;
- Павло ФРОЛОВ, голова Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, народний депутат України;
- Денис ШУГАЛІЙ, перший Заступник Голови Фонду державного майна України;
- Анастасія БУРАУ, заступниця адвокаційного координатора Благодійного фонду «Право на захист».

Присутні 12 членів Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Київській міській військовій адміністрації:

1. АЛТУНІНА Ольга Миколаївна
2. ВОЛОДЧЕНКО Юлія Миколаївна
3. ДЕЦЬКА Дар'я Сергіївна
4. ДУДНІК Данило Сергійович
5. МОВЧАН Вікторія Геннадіївна
6. СОШНИКОВ Антон Олександрович
7. ДРОЗДОВА Ольга Миколаївна
8. ІВАНОВА Тетяна Борисівна
9. КУРОЧКА Оксана Володимирівна
10. НАЗАРЕНКО Світлана Петрівна
11. СВІТЛИЧНИЙ Олег Петрович
12. ХАРЧЕНКО Світлана Михайлівна

Відсутні 5 членів Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Київській міській військовій адміністрації:

1. ВІЄЦЬКА Олеся Віталіївна
2. ЯВТУШЕНКО Олександр Володимирович
3. ЗИКОВ Юрій Володимирович
4. ГОНТАРЕНКО Олена Василівна
5. АНДРІЯКО Інна Олександрівна

Засідання є правомочним.

Проект порядку денного засідання:

1. Презентація результатів опитування ВПО міста Київ.
2. Представлення результатів реалізації житлових програм у 2023 році та плани на 2024 рік.
3. Презентація звіту за результатами дослідження житлових програм, зокрема програм соціального житла для ВПО у місті Київ.
4. Панельна дискусія щодо шляхів та можливостей у напрямках забезпечення житлом ВПО у місті Київ.
5. Різне.

Хід засідання

1. Затвердження порядку денного засідання

Слухали: *Ольгу Алтуніну*, голову Ради ВПО при КМВА - з пропозицією затвердити порядок денний засідання.

Голосували: «ЗА» - одноголосно.

УХВАЛИЛИ: затвердити наступний порядок денний засідання:

1. Презентація результатів опитування ВПО міста Київ.
2. Представлення результатів реалізації житлових програм у 2023 році та плани на 2024 рік.
3. Презентація звіту за результатами дослідження житлових програм, зокрема програм соціального житла для ВПО у місті Київ.
4. Панельна дискусія щодо шляхів та можливостей у напрямках забезпечення житлом ВПО у місті Київ.
5. Різне.

Розгляд питань порядку денного:

Вступне слово гостей відкритого засідання

Виступили: *Дмитро Лубінець*, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.
Шереф Малкоч, Головний Омбудсман Турецької.

Максим Ткаченко, Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин, народний депутат України.

Олексій Бруслик, заступник Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій та цифровізації.

Марина Хонда, заступник голови Київської міської військової адміністрації з питань здійснення самоврядних повноважень, яка повідомила наступне.

Рада ВПО при КМВА створена при великому місті з особливим статусом. Київ не є областю, тому ми не можемо затверджувати програми, які може затверджувати область. З початку повномасштабного вторгнення дуже важко сказати, а яке ж питання є найосновнішим. На 15 % збільшилась кількість людей з інвалідністю, критичними є питання безбар'єрності, питання сиріт, ВПО, серед яких є і багатодітні, і люди з інвалідністю, і родини загиблих. Настільки наше суспільство переплетено в частині необхідності допомоги, що ці питання вимагають комплексного підходу. В Києві 410 тис. ВПО з 2014 року, в т. ч. 207 тис. з 2022 року.

Для мене як для представниці міської ради є дуже важливими два напрямки, а саме питання працевлаштування та житла для ВПО. Якщо говорити про Київ, то місто імплементувало всі ті пільги та компенсації, які є у міській цільовій програмі та надало право ВПО користуватись всіма пільгами, які є у киян. Нам не вистачає загальнодержавної програми допомоги ВПО, яка б давала можливість громадам зрозуміти, що фінансує і за що відповідає держава, а за що відповідальні органи місцевого самоврядування. Нам не вистачає єдиних зведених реєстрів, які б давали розуміння, яка кількість ВПО. Тому добре, що ми зібралися, ми можемо напрацювати той єдиний правильний механізм, який потрібен державі, щоб вона цілеспрямовано розподіляла кошти та планувала свою стратегію, що також потрібно місту. Нам потрібен новий Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Це дуже складне питання, і я сподіваюся, що ми спільно змінимо підхід і обговоримо одне з найважливіших питань ВПО, а саме житла.

1. Презентація результатів опитування ВПО міста Київ

Виступила: *Ольга Алтуніна*, голова Ради ВПО при КМВА – з інформацією про дослідження, яке було виконано Департаментом соціальної та ветеранської політики КМВА. Протягом трьох тижнів було опитано 2 488 людей. Основні висновки, які ми можемо зробити в результаті цього опитування, наступні.

Станом на початок 2024 року у Київській територіальній громаді проживає 410 489 офіційно зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб (за даними Національної соціальної сервісної служби України).

Однак, чисельність ВПО у громаді вища, з огляду на наявність ВПО, які не перебувають на обліку.

Значна чисельність соціальної групи ВПО у Київській громаді, вимагає вироблення політик та роботи з цією вразливою групою. Згадані рекомендації мають враховувати специфіку цієї соціальної групи, зокрема:

- 76% сімей ВПО мають у своєму складі соціально вразливі групи;
- 40% сімей перебувають за межею бідності (змушені економити навіть на харчуванні);
- 26% не працевлаштовані та шукають роботу, а отже, не мають стабільного доходу;
- 85% сімей вимушені сплачувати значну суму за оренду житла (73% ВПО відзначають, що це основна стаття їхніх витрат, також, 50% ВПО відзначають що їм складно сплачувати за комунальні послуги).

В ході презентації було представлено діаграми, що демонструють ситуацію щодо термінів перебування ВПО у Києві, причин евакуації саме у місто Київ, умов перебування у столиці та планів на майбутнє. Також, показники матеріального становища, пріоритетних витрат, ситуацію щодо працевлаштування, можливостей для започаткування або відновлення власної справи та отримання на це грантових коштів.

Слухали: *Ольгу Алтуніну* - з пропозицією звернутись до КМВА з рекомендаціями, наданими на підставі проведеного дослідження.

Голосували: «ЗА» - одноголосно.

УХВАЛИЛИ: звернутись до КМВА з рекомендаціями, наданими на підставі проведеного дослідження, а саме:

Рекомендувати КМБА:

- забезпечити розробку та затвердження програми забезпечення житлом ВПО, яка має включати: будівництво соціального житла, компенсацію частини орендної плати, пільгову іпотеку, утворення та збільшення кількості місць в існуючих МТП;
- провести інформаційну кампанію щодо програми «Доступні ліки»;
- забезпечити навчання для ВПО на предмет залучення та адміністрування грантів;
- напрацювати механізми щодо надання грантів/пільгових кредитів на відновлення підприємницької діяльності ВПО;
- забезпечити створення курсів для перекваліфікації/набуття нових навичок у ВПО;
- створити інструменти щодо надання допомоги у працевлаштуванні ВПО, передбачивши: поширення інформації про відкриті вакансії, інформування ВПО та роботодавців про податкову пільгу при працевлаштуванні ВПО/протидію дискримінаційним практикам у працевлаштуванні ВПО.
- забезпечити інформування ВПО про наявність можливостей та програм підтримки у громаді;
- забезпечити залучення ВПО до організації інтеграційних заходів;
- забезпечити проведення заходів з популяризації дотримання етики відносин до ВПО (демонструвати шанобливе ставлення, ввічливість);
- забезпечити проведення щоквартальних досліджень потреб ВПО через опитування, або на спеціальних зустрічах.

2. Представлення результатів реалізації житлових програм у 2023 році та плани на 2024 рік

Виступив: *Борис Роботнік*, директор Департаменту будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) з презентацією результатів реалізації житлових програм у 2023 році та планів на 2024 рік. Зокрема, пан Борис зазначив наступне.

На сайті Департаменту будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) є вся інформація щодо ВПО, куди їм йти, щоб зареєструватись в місті Київ та стати в чергу на житло. Кожного дня, співробітниками департаменту приймаються ВПО, ведеться листування з ВПО та надаються роз'яснення з питань надання житла.

Станом на 22.03.2024 року в м. Києві на обліку громадян, що потребують надання житлового приміщення для тимчасового проживання, перебуває 1 798 внутрішньо переміщених сімей та одиноких громадян. Однак, ВПО не становляться на квартирний облік. Інформація вся розміщена, але черга не зростає. Ми співпрацюємо з РДА, вони надають інформацію, скільки людей з числа ВПО стоять на черзі. В м. Києві у 2021 році була розроблена Міська цільова програма забезпечення житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов на 2022-2024 роки. Програма містить в собі 9 заходів:

Захід 1. Забезпечення соціальним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов і мають право на його отримання, у тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Захід 2. Забезпечення громадян доступним житлом.

Захід 3. Забезпечення громадян тимчасовим житлом.

Захід 4. Забезпечення громадян, які потребують поліпшення житлових умов, житлом із залученням іпотечних житлових кредитів.

Захід 5. Фінансово-кредитна підтримка молоді для забезпечення її житлом.

Захід 6. Надання житла в оренду з викупом.

Захід 7. Забезпечення житлом учасників бойових дій та членів їх сімей.

Захід 8. Забезпечення благоустроєм житлом громадян (шляхом відновлення пошкоджених помешкань), житло яких постраждало від надзвичайних ситуацій.

Захід 9. Забезпечення житлом громадян, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій (техногенних і природних) та мешканців непридатних для проживання приміщень.

Тимчасове житло розподілено до РДА у місті Києві та надано ВПО в порядку черговості з урахуванням бальної пріоритетності. 113 квартир за ініціативою Київського міського голови місто закупило для тимчасового проживання ВПО. На сьогодні, в м. Києві будується 2 будинки для учасників бойових дій, в т. ч. і для ВПО, це бул. Кольцова на 400 квартир і вул. Качала на 455 квартир, це програми 50/50 і 70/30. Минулого року було виділено понад 1,3 млрд грн на закупівлю житла. Так, було закуплено житло для учасників бойових дій, в т. ч. для АТО та ВПО, а також людей з інвалідністю з числа ВПО. Гуртожитків у міста дуже мало, переважна більшість знаходиться у державній власності. Ті, що належать місту зайняті, зокрема, студентами, які навчаються.

Слухали: *Ольгу Алтуніну* - з пропозицією прийняти надану інформацію до відома.

Голосували: «ЗА» - одноголосно.

УХВАЛИЛИ: Прийняти надану інформацію до відома.

3. Презентація звіту за результатами дослідження житлових програм, зокрема програм соціального житла для ВПО у місті Київ

Виступив: *Антон Красов*, координатор з питань соціального житла Благодійної організації «Благодійного фонду «Стабілізуєш Суппорт Сервісез» з презентацією звіту за результатами дослідження житлових програм, зокрема програм соціального житла для ВПО у Києві. Пан Антон виступив з наступним.

Дане дослідження покликане надати відповідь, яким чином ми можемо посилити житлову політику у місті Києві та надати органам влади інструменти, для того, щоб вона ставала більш якісною. Благодійною організацією «Благодійного фонду «Стабілізуєш Суппорт Сервісез» проведено дослідження місцевих та національних політик у сфері житлових проблем ВПО та іншого населення, що постраждало внаслідок військових дій.

Житлова проблема - це основна проблема для ВПО. Різновиди житлових фондів:

- 1) окремі житлові фонди соціального призначення:
 - спеціалізований будинок для ветеранів війни та праці, громадян похилого віку та осіб з інвалідністю;
 - спеціалізований будинок для бідних та безпритульних;
 - тимчасовий притулок для дорослих.
- 2) житловий фонд спеціального призначення (житло, яке надається у користування працівникам підприємств, установ та організацій (службове житло, житло, яке розташовано у військових містечках, гуртожитки, будинки-інтернати, тощо) на відповідний строк або за певних умов, визначених договором; житло для безпритульних і вимушених переселенців (готелі-притулки), фонд житла, призначений для тимчасового проживання ВПО;
- 3) фонд доступного житла;
- 4) фонд житла для тимчасового проживання;
- 5) фонд житла на випадок екстреного тимчасового поселення в процесі евакуації;
- 6) фонд забезпечення житлом ВПО з-поміж учасників бойових дій;
- 7) маневровий житловий фонд;
- 8) інші фонди.

Нормативно-правові акти, які регулюють житлові програми, в тому числі програму соціального житла для ВПО в Києві:

- Стратегія державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та операційний план заходів з її реалізації у 2023-2025 роках, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 року № 312.

- Порядок надання державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2018 року № 819 (не фінансується з 2020 року).

- Постанова Кабінету Міністрів України від 02 серпня 2022 року № 856 (доступне іпотечне кредитування «єОселя»).
 - Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Надання пільгових іпотечних кредитів внутрішньо переміщеним особам», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2021 року № 451.
 - Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 980 (не фінансується з 2020 року).
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2018 року № 280 «Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України».
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2022 року № 495 «Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб».
 - Програма економічного і соціального розвитку міста Києва на 2021-2023 роки, затверджена рішенням Київської міської ради від 24 грудня 2020 року № 23/23.
 - Міська цільова програма забезпечення житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов на 2022-2024 роки, затверджена рішенням Київської міської ради від 14 серпня 2022 року № 4889/4930.
 - Рішення Київської міської ради від 13 вересня 2022 року № 5453/5494 «Про деякі питання формування фонду житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб у місті Києві».
 - Рішення Київської міської ради від 18 травня 2023 року № 6327/6368 «Про затвердження Переліку житлових приміщень фонду житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб у місті Києві».
- На сьогодні, на соціальному квартирному обліку перебувають 36 родин з числа ВПО, а саме: у Подільському районі - 16 родин (40 людей), Святошинському районі - 3 родини (8 людей), Солом'янському районі - 1 родина (2 людини), Оболонському районі - 5 родин (6 людей), Голосіївському районі - 1 родина, Печерському районі - 4 родини, Деснянському районі - 2 родини, Дніпровському районі - 1 родина (2 людини), Дарницькому районі - 3 родини (11 людей).
- За даними, наведеними в листах РДА міста Києва, всього надано 7 соціальних квартир.
 - За програмою «Прихисток» (постанова КМУ від 19 березня 2022 року № 333) коштами приватного житлового фонду житлове питання вирішено для такої кількості ВПО: Подільський район - 214 людей (96920 грн), Оболонський район - 411 людей (187579 грн), Печерський район - 39 родин, Шевченківський район - 364 людини (1 573 224,16 грн), Дарницький район - 864 людини.
 - Грошову допомогу на проживання ВПО (постанова КМУ від 20 березня 2022 року № 322) отримують в цілому по Києву 184 524 людини.

Висновки:

- національне житлове законодавство не відповідає сучасним викликам та потребує оновлення;
- деякі національні програми «заморожені» та не фінансуються з державного бюджету, тому фінансове навантаження лягає на місцеві бюджети;
- відповідно до публічних звітів місцевої влади Києва з 2014 року, в місті мешкає понад 400 тис. ВПО, з яких більше ніж 65% зареєструвались після повномасштабного вторгнення;

- місцева влада звітує, що 810 родин з числа ВПО потребують житла для тимчасового проживання, що не відповідає дійсності, бо належність до ВПО вказує, що практично всі вони не мають власного житла в місті;
- у 2022 році Київ закупив 113 квартир, з них ордери видані на 64 квартири. Інформація про ці закупівлі, черговість надання приміщень та алгоритм розподілення не є публічним;
- ВПО відчують гостру потребу, пов'язану з відсутністю житла для постійного проживання, відсутністю сталих гарантованих механізмів для задоволення цієї потреби;
- брак заощаджень є перепорою для участі в наявних кредитних програмах, а можливість надання соціального житла практично відсутня;
- місцеві політики розглядають ВПО здебільшого, як один з багатьох прошарків соціально незахищеної категорії населення;
- вивчення і моніторинг реальних потреб ВПО не проводилось;
- комплексна програма соціального захисту ВПО, зокрема, задоволення житлових, потреб відсутня;
- житло надається за можливістю, а не за потребою;
- немає єдиного інформаційного ресурсу зі спроможністю задоволення потреб в житлі;
- за умови подальшого звуження соціальної та гуманітарної допомоги, в тому числі фінансової допомоги, направленої на компенсацію оренди, іншої фінансової підтримки, проблема буде лише загострюватись;
- ті заходи, які вживаються на рівні місцевої влади є вкрай важливими, проте недостатніми.

Слухали: *Ольгу Алтуніну* - з пропозицією звернутись до КМБА та Київської міської ради з рекомендаціями, наданими на підставі проведеного дослідження.

Голосували: «ЗА» - одноголосно.

УХВАЛИЛИ: звернутись до КМБА та Київської міської ради з рекомендаціями, наданими на підставі проведеного дослідження, а саме:

Рекомендувати КМБА та Київській міській раді:

1. Провести моніторинг житлових потреб ВПО, з метою вивчення їх реальних потреб в житлових програмах.
2. Організувати безоплатну юридичну підтримку ВПО, з метою належного захисту їх житлових прав.
3. Розробити й прийняти довгострокову програму з інтеграції ВПО в місцеву громаду, в тому числі з відображенням довгострокових житлових рішень.
4. Провести інвентаризацію всієї наявної нерухомості, зокрема, тією, яку можна реконструювати для подальшого використання, як житловий фонд.
5. Актуалізувати інформацію в базі даних про ВПО зі створенням соціальної картки особи, яка буде включати розділи з наявними потребами.
6. Затвердити порядок формування рейтингового списку взятих на облік людей, які потребують отримання такого житла, надалі оприлюднювати ці списки, надаючи ґрунтовну інформацію про людей, які отримують безплатне житло в громаді, в тому числі за видами житла, та умовами отримання.
7. Створити сприятливі умови для залучення донорів для нового будівництва та реконструкції наявного житлового фонду для ВПО (спрощення процедури відведення земельної ділянки, надання комунікацій, організаційного забезпечення).
8. Залучати ВПО до процесу прийняття рішень щодо формування та розподілу соціального/тимчасового житла, наприклад, шляхом включення їх до робочих груп чи громадських рад у місцевих органах влади.

9. Покращити організацію обробки інформаційних запитів та надання більш ґрунтовних відповідей на звернення ВПО.

10. Вивчити досвід органів місцевої влади щодо забезпечення житлових прав ВПО в інших громадах/регіонах.

11. Створити єдину базу житла для ВПО, в тому числі в розрізі наявних черг, за різними програмами та оприлюднити інформацію з неї.

12. Сформувати базу земельних ділянок, які можна виділити під будівництво житла для ВПО.

4. Панельна дискусія щодо шляхів та можливостей у напрямках забезпечення житлом ВПО у місті Київ

Учасники панельної дискусії:

- Павло ФРОЛОВ, голова Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, народний депутат України;

- Денис ШУГАЛІЙ, перший Заступник Голови Фонду державного майна України;

- Марина ХОНДА, заступниця голови Київської міської державної адміністрації з питань здійснення самоврядних повноважень;

- Олексій БРУСЛИК, заступник Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій та цифровізації;

- Анастасія БУРАУ, заступниця адвокаційного координатора Благодійного фонду «Право на захист»;

- Борис РАБОТНИК, директор Департаменту будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Виступила: *Ольга Алтуніна*, голова Ради ВПО при КМБА з наступним запитанням до учасників панельної дискусії: що Ви думаєте про сьогоднішню дискусію, як Ви бачите розв'язання питань ВПО саме в місті Києві?

Слухали: *Павла Фролова* з наступними рекомендаціями КМБА:

1. Створити єдиний інтернет-портал усієї доступної інформації, необхідної для інтеграції ВПО у місцеву громаду, захисту житлових прав і працевлаштування з необхідною навігаційною (пошуковою) доступністю.
2. Провести моніторинг житлових потреб внутрішньо переміщених осіб для вивчення їхніх реальних потреб у житлових програмах.
3. Розробити й ухвалити довгострокову програму інтеграції ВПО в місцеву громаду, зокрема з відображенням довгострокових житлових рішень.
4. Провести інвентаризацію всієї нерухомості комунальної власності, зокрема тієї, яку можна реконструювати для подальшого використання як житловий фонд.
5. Актуалізувати інформацію в базі даних про ВПО зі створенням соціальної картки особи, яка буде включати розділи з наявними потребами.
6. Створити єдину базу житла для ВПО, зокрема в розрізі черг за різними програмами, та оприлюднити інформацію з неї.

Слухали: *Марину Хонду* з інформацією, що без великої кількості рішень на рівні Верховної Ради України будь-яка громада далеко не піде. В Києві за даним мобільних карт 3,7 млн киян, з них 700 тис. - пенсіонери, з яких близько 186 тис. - особи з інвалідністю, 100 тис. - люди, які зараз боронять нашу державу, 300 тис. родин - родини захисників і захисниць, 400 тис. - ВПО. Тобто, кількість людей, які потребують допомоги в розрізі міста Києва - велика. Ця вся відповідальність

йде на одних й тих самих людей з органів соціального захисту населення кожного району. Те, що стосується житла, право отримання пільгового житла надано великій кількості людей. 60 тис. людей, які стоять на черзі в Києві - це чорнобильці, особи з інвалідністю, багатодітні родини, сироти. І ця черга не рухається з 2014 року, через особливості законодавства. І без його зміни цю проблему не вирішити.

Слухали: *Павла Фролова* з уточненням щодо важливості аналізу потреб ВПО. Це те, з чого почалась діяльність Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України. Наразі відсутній механізм аналізу задоволення потреб ВПО.

Слухали: *Ольгу Алтуніну* із запитанням до Марини Хонди, чи може КМБА почати реалізовувати раніше зазначені рекомендації без ухвалення додаткових законів?

Слухали: *Марину Хонду* з наступною відповіддю. Якщо ми хочемо створити щось окремо для ВПО, ми повинні розуміти, що будь-які люди мають себе відчувати киянами, які живуть тут. Якщо ми говоримо про ВПО, то перше, що ми маємо зробити це моніторинг їхніх потреб, визначення первинної ланки, яка потребує допомоги тут і зараз. Є громадський сектор, який може надавати соціальну допомогу ВПО. Щодо рекомендацій КМБА, то кожна з них необхідно окремо уточнювати. Можна зробити все при певних вихідних даних, враховуючи, що є певні повноваження, визначені Законом України «Про місцеве самоврядування». Є також голови тимчасово окупованих міст, які хочуть, щоб ВПО повернулись в громади після їх деокупації, вони також мають вивчати проблеми ВПО своїх громад. Тобто це не питання лише рад ВПО.

Слухали: *Дениса Шугалія* - з інформацією про аналіз, який Фонд державного майна України провів в розрізі областей та міст, де є державні гуртожитки та в яких можна здійснити розселення ВПО. На сьогодні, в Києві гуртожитки Міністерства освіти України, всі заповнені. Брати для цих цілей будівлі іншого призначення (наприклад, адміністративного) і робити в них капітальний ремонт (наново проводити комунікації) є нерентабельним. Недобудовані об'єкти відсутні в Фонді державного майна, але ми спілкуємось з Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України щодо отримання такого переліку, узагальнення його, внесення в реєстр і оцінку можливості використання таких об'єктів під розміщення. Кожна недобудова на балансі різних міністерств. Ми хочемо зібрати по них всю інформацію і внести їх в Єдиний реєстр об'єктів державної власності з поміткою, що вони недобудовані. Наразі, немає порядку безоплатної передачі недобудованих об'єктів на баланс громади. Але такі будівлі можна буде передати в довгострокову оренду без аукціону під 3% для розміщення ВПО або надавати соціальні послуги організаціям, внесеним в офіційний реєстр надавачів соціальних послуг. Другий варіант це громади або комунальні підприємства можуть брати в довгострокову оренду такі приміщення за 1 грн, але тільки для розміщення ВПО. Викуп та використання для потреб ВПО будівель підприємств, які знаходяться в процедурі банкрутства або ліквідації, є нерентабельним.

Слухали: *Олексія Бруслика* з інформацією про забезпечення житлом ВПО в розрізі областей. Фактично зараз для забезпечення житлових прав ВПО є виключно місця тимчасового поселення (МТП), тому що іншого житлового фонду, який би був направлений на забезпечення житлових прав в Україні немає. Ми провели декілька аналізів МТП, соціального житла, яке існує в Україні. У 2022 році була прийнята Постанова КМУ від 29 квітня 2022 року № 495 «Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб». З моменту прийняття постанови був створений фонд, який складався з 768 об'єктів, зокрема, 113 об'єктів КМБА. З огляду потреб, які існують, цього недостатньо. В житловому фонді соціального призначення 345 об'єктів, з них 72 об'єкти надала КМБА. Не зважаючи на те, що з 1992 року діє відповідний профільний закон, постанови КМУ і т. д., в органах місцевого самоврядування робота з формування соціального житла не проводилась, або якщо вона і проводилась, то все це соціальне житло було приватизоване. Тобто, на сьогодні в Україні є лише МТП, які були створені. МТП це місця, де стабілізуються люди, які евакуюються з територій, де ведуться активні бойові дії. І зараз, ми також запитуємо, де ті об'єкти, які були створені на початку 2022 року і які визначались як місця тимчасового проживання (МТП).

Разом з Офісом Омбудсмена був проведений аналіз стану дотримання прав людини в межах цих МТП. І багато МТП не функціонують, тому що там не дотримуються мінімальних стандартів. Але роботу з формування МТП ми продовжуємо.

Як ми можемо далі рухатись. У 2023 році була прийнята Стратегія державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках. Було проаналізовано, як реалізовувалась ця стратегія, і в план пріоритетних дій Уряду на поточний рік було внесено пункт про розробку Стратегії для забезпечення житлових прав ВПО та працевлаштуванню. Наразі ми продовжуємо роботу над цією стратегією. Разом з тим, ми працюємо не тільки над стратегічними напрацюваннями, а й об'єктно намагаємось зрозуміти, яким шляхом можна наповнити фонд тимчасового житла для ВПО. Фонд державного майна надав нам інформацію щодо об'єктів житлового фонду, які були передані обласним адміністраціям і центральним органам виконавчої влади. Також, Фонд державного майна надав інформацію про гуртожитки, а створені робочі групи, в межах областей перевірили ці гуртожитки на можливість їх передачі до Фонду тимчасового житла. Ми виявили, що найбільша питома вага у гуртожитків закладів освіти. На сьогодні, проводиться адресна робота по кожному гуртожитку, а також закладами освіти щодо передачі їх з державної власності в комунальну, для того, щоб можна було проводити ремонтні роботи.

Ми намагаємось зрушити з мертвої точки ситуацію по наповненню Фонду тимчасового житла для ВПО, ми повинні знайти фонди, за рахунок яких він буде наповнений. Але є заклади освіти, які не хочуть прощатися зі своїми фондами. Вони готові надавати свої гуртожитки ВПО в якості МТП, але не готові передавати їх до Фонду тимчасового житла. В такому випадку необхідна співпраця та ініціатива від територіальних громад. Ми запитували, які є перспективні об'єкти в межах громади, які можуть бути переоблаштовані під МТП для ВПО і в розрізі кожної області, в т. ч. м. Києва, ми отримали такі дані. В Київській області таких об'єктів - 9, для порівняння в Дніпропетровській - 67, Харківській - 67, в Сумській - 34, Полтавській - 34, Чернівецькій - 32, Вінницькій - 29, Хмельницькій - 28, Житомирській - 22, Кіровоградській - 21, Івано-Франківській - 21.

Наразі, ми продовжуємо працювати над розробкою Стратегії для забезпечення житлових прав ВПО та працевлаштуванню. Та продовжуємо працювати над інвентаризацією та визначенням об'єктів, які можуть бути передані до Фонду тимчасового житла. На законодавчому рівні передбачений обов'язок органів місцевого самоврядування працювати над питанням. Ми, як Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, намагаємось тиснути на обласні адміністрації, а також на територіальні громади, щоб вони визначили об'єкти комунальної власності, які можуть бути передані в Фонд тимчасового житла. Міжнародні партнери готові надавати допомогу для облаштування такого житла, але ми повинні визначити перелік об'єктів, де ми можемо разом працювати. Це також і співпраця із тилловими громадами, як приклад - Маріуполь.

КМДА показала результат - 113 об'єктів у Фонді тимчасового житла, а значить є можливості та правові підстави для роботи. Разом з тим, є безумовно, прогалини в законодавстві, але для вирішення їх ми разом зараз і працюємо. Саме в межах розроблення Стратегії для забезпечення житлових прав ВПО та працевлаштуванню і будемо вносити зміни. І те що наші партнери з Благодійної організації «Благодійного фонду «Стабілізейшен Суппорт Сервіsez» провели важливу аналітичну роботу, це нам дає розуміння напрямків, куди нам рухатись.

Слухали: Анастасію Бурау з інформацією про роботу Благодійного фонду «Право на захист» і про юридичну допомогу ВПО, постійний моніторинг їх потреб, просування змін до законодавства. Існує необхідність збільшення житлових рішень та їх диверсифікації. Певний час ми змушені будемо користуватись таким рішенням, яке є екстремим, наприклад МТП. Наразі, ми спостерігаємо низку проблем, які потребують вирішення, зокрема: наявність актуальної інформації про вільні місця в МТП, наявність МТП, які не відповідають новим мінімальним вимогам і куди переселити людей з них. Щодо фондів тимчасового житла, то наша організація співпрацює з громадами аби мотивувати створювати такі фонди і ставити людей на облік. Громади мають розуміти, що ВПО не є тягарем, вони є ресурсом. Також, варто звернути увагу на такий ресурс як відумерла спадщина, яка також може бути відреставрована і надана ВПО. Фонди соціального житла це необхідна і загальна реформа цієї сфери. І мають бути розглянуті й інші інструменти для розв'язання питання,

як кредити. Варто звернути увагу на відсоткову ставку, на можливість компенсації першого внеску, щоб зробити їх більш доступними для ВПО. Розв'язуючи житлові питання, потрібно зважати на працевлаштування та можливості розвитку бізнесу. Цікавими та ефективними методами було проведення заходів із залученням як ВПО, так і органів місцевого самоврядування з донесенням інформації про можливості та потреби бізнесу, про навчання для отримання грантів з метою розвитку бізнесу на місцях, екскурсії до великих роботодавців. Не варто нехтувати й такими методами та комплексно підходити до вирішення житлових питань.

Слухали: *Ольгу Алтуніну* із запитаннями, отриманими Радою ВПО при КМБА від ВПО з питаннями щодо житла.

Слухали: *Бориса Роботніка* з відповіддю на поставлені запитання, повідомлено, що на сайті Департаменту будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) є вся інформація щодо забезпечення житлових прав ВПО, також ця інформація є в ЦНАПах. Щодо програми 50/50 (програма для учасників бойових дій, в т. ч. учасників бойових дій з числа ВПО та учасників бойових дій з інвалідністю) він повідомив, що вона починає працювати у квітні 2024, однак у 2024 році на цю програму поки виділено 80 млн грн з місцевого бюджету м. Києва. Ще є програма 70/30 (вчителів, медиків та інші категорії - чергові квартирного обліку). У випадку оренди квартири з правом викупу (необхідно протягом 10 років сплатити вартість квартири + 10% (від вартості) винагороди комунальному підприємству, що є власником квартири) - для ВПО діє знижка 50%, для учасників бойових – 50% на сплату оренди.

Слухали: *Ольгу Алтуніну* - з пропозицією звернутись до КМБА з рекомендаціями, що були обговорені на панельній дискусії.

Голосували: «ЗА» - одноголосно.

УХВАЛИЛИ: Звернутись до КМБА з вищезазначеними рекомендаціями, що були обговорені на панельній дискусії.

Голова Ради з питань
внутрішньо переміщених осіб
при Київській міській
військовій адміністрації

О.М. Алтуніна

Секретар Ради з питань
внутрішньо переміщених осіб
при Київській міській
військовій адміністрації

Ю.М. Володченко